

Samgöngu- og sveitastjórnarráðuneytið
Sölvhólgata 7
101 Reykjavík

Sent á samráðsgátt

Reykjavík, 31. maí 2021

Efni: Umsögn um hvítbók um byggðamál

Samtök atvinnulífsins og Samtök iðnaðarins (hér eftir „**samtökin**“) vísa til tölvupósts frá samgöngu- og sveitastjórnarráðuneytinu frá 14. maí sl. þar sem óskað er umsagnar um hvítbók um byggðamál – drög að stefnumótandi byggðaáætlun til 15 ára og aðgerðaáætlun til fimm ára.

Samkeppnishæf starfsskilyrði eru forsenda gróskumikils atvinnulífs og hagvaxtar en einnig blómlegrar byggðar. Samtökin leggja áherslu á að atvinnulífinu séu sköpuð sem best skilyrði um land allt þannig að frumkvæði og kraftur sem í fyrirtækjum og einstaklingum býr fái að njóta sín. Þannig getur atvinnulífið best staðið undir auknum kröfum um velferð og hagvöxt á landinu öllu. Hvar sem er á landinu býr atvinnulífið við erlenda samkeppni bæði hvað varðar framleiðslu og þjónustu en ekki síður um mannauð – sér í lagi eftir í ljósi þeirra rafrænu lausna sem kórónufaraldurinn hefur kennt okkur að nota. Það er lykilatriði að sköpuð verði samkeppnisskilyrði sem gera hagfellt að standa að uppbyggingu atvinnurekstrar hvar sem er á landinu.

Styrkir innviðir

Samtökin fagna því að lögð sé áhersla á innviði í þeirri forgangsröðun sem er að finna á lykilviðfangsefnum áætlunarinnar. Samtökin vilja þó leggja áherslu á að gríðarleg fjárfestingarþörf er á innviðum á landsbyggðinni. Skýrslu Samtaka iðnaðarins og Félags ráðgjafarverkfræðinga, *Innviðir á Íslandi 2021 – ástand og framtíðarhorfur*, gerir því ítarlega skil að að ónóg fjárfesting í innviðum hefur valdið því að ástand þeirra er víða óviðunandi og uppsöfnuð viðhaldsþörf er mikil og þá sérstaklega á landsbyggðinni en víða um land eru hættulegir vegkaflar svo dæmi séu tekin. Telja samtökin að samhliða áherslu á jöfnun orkukostnaðar og áherslu á almenningsamgöngur þurfi að fjárfesta með beinum hætti í grunninnviðum landsins. Samtökin sakna þess að ekki sé lögð sérstök áhersla á að bæta samgöngukerfið en það er t.d. forsenda þess að hægt sé að bæta almenningsamgöngur. Líkt og segir í aðgerðaráætluninni þá eru góðar samgöngur mikilvægar fyrir byggðarþróun og þær styrkja vinnu- og þjónustusóknarsvæði. Er þó ekki fjallað frekar um hvernig bæta eigi samgöngukerfið en kröftug innviðauppbýgging á þeim grunnkerfum sem þegar eru til staðar veita hagkerfinu viðspyrnu og byggja undir stoðir hagvaxtar til framtíðar litið.

Áhersla á umhverfis- og loftlagsmál skapar tækifæri til þess að nýta hugvit og sköpunargáfu til að þróa nýja tækni og aðferðir til að gera hlutina öðruvísi og betur. Samtökin hvetja til þess að framþróun á sviði umhverfis- og loftlagsmála verði með jákvæðum hvötum t.d. því að draga úr flækjustigi í stjórnáslu hvað leyfisveitingar og umhverfismat.

Samtökin taka undir það sem fram kemur á bls. 7 í hvítbókinni, en þar segir eftirfarandi um fjölbreytt atvinnulíf: „Það er lykilviðfangsefni að nýta tækifæri sem felast í fjórðu iðnbyltingunni og skapa fjölbreytt störf um allt land. Nýsköpun og hagnýting þeirrar tækni þarf að eiga sér stað um allt land og huga þarf sérstaklega að þeim svæðum sem byggja á hefðbundnum atvinnugreinum, framþróun þeirra og samkeppnishæfni.“ Ljóst er að forsendur til uppbyggingar öflugra fyrirtækja má finna víða um land. Arðbær rekstur sem nýtir hugvit og aðrar auðlindir, skapar ný störf og er byggður upp til langrar framtíðar skapar grunn að frekari uppbyggingu. Í kringum slík fyrirtæki gefast tækifæri til öflugrar þjónustu bæði af hálfu einkaaðila og eins af hálfu hins opinbera. Það er því nauðsynlegt að stjórnvöld greiði sem frekast er unnt fyrir þeim sem hyggjast fjárfesta í nýjum öflugum fyrirtækjum og mikilvægt er að hin endanlega byggðastefna taki mið af því.

Mikilvægt er fyrir framþróun og styrkingu arðbærra fyrirtækja í iðnaði, verslun, ferðaþjónustu og öðrum greinum að fyrir liggi skýr stefnumörkun um aðgang að þeirri þjónustu sem fyrirtækin krefjast t.d. hvað varðar greiðar samgöngur og öflugt fjarskiptakerfi.

Eftirlit og reglubyrði

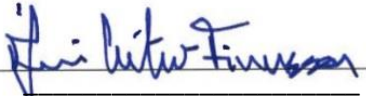
Í upphafsorðum hvítbókarinnar á bls. 3 kemur fram að stefnan nái yfir tiltekið tímabil og er ætlað að stuðla að heildstæðri áætlanagerð, fyrirsjáanleika við töku ákvarðana um aðgerðir og markvissu eftirliti. Ekki kemur fram hvað felst í þessu markvissa eftirliti og ekki er gerð tilraun til þess að útskýra það nánar annars staðar í hvítbókinni.

Að gefnu tilefni vilja samtökin því vara við öllum tillögum sem gera ráð fyrir aukinni reglubyrði á fyrirtæki sem einungis verður til þess að skerða samkeppnishæfni atvinnulífs og um leið lífskjör almennings. Samtökin hafa ítrekað hvatt til endurskoðunar og einföldunar á eftirlitskerfi og leyfisveitingum hins opinbera og í því skyni er mikilvægt að efla rafræna stjórnáslu, sem þess vegna getur verið staðsett hvar sem er á landinu, og að leyfisveitingar fari sem mest fram í gegnum rafræn samskipti. Gæta verður hófs við álagningu leyfis- og eftirlitsgjalda. Umboð skoðunarstofa til að fara með eftirlit fyrir hönd hins opinbera verður að útvíkka verulega og benda skal á að þær geta verið með starfsstöðvar sínar um allt land. Einnig er mikilvægt að draga úr opinberu heimsóknareftirliti en rafrænt eftirlit með innri gæða- og skoðunarkerfum fyrirtækjanna verði aukið þess í stað.

Samtökin sakna þess að fjallað sé um einkaframtakið og opinber innkaup í hvítbókinni. Samtökin telja að ríki og sveitarfélög geti nýtt markaðsöflin mun meira til að veita þá þjónustu sem þau bjóða. Átt er við heilbrigðisþjónustu, menntun, menningu, félagsþjónustu auk annarra sviða. Á þessum sviðum getur einkarekstur skapað fyrirtækjum um allt land arðbær tækifæri til nýrrar starfsemi og eflt þá þjónustu sem fyrir er. Mikilvægt er að við opinber innkaup sé þess gætt að innlend fyrirtæki eigi raunhæfa möguleika til að bjóða í verkin. Það má gera með því að huga að umfangi verkefna, skilgreiningu þeirra og ýmsum útfærslum sem gera innlendum aðilum um allt land kleift að bjóða í verkin. Ljóst er að fjölmörg verkefni sem nú eru unnin á vegum hins opinbera geta einkaaðilar fullt eins annast.

Að öðru leyti eru ekki gerðar frekari athugasemdir umræðuskjalið að svo stöddu. Samtökin áskilja sér þó rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum og lýsa sig um leið reiðubúin til að funda um efnið sé þess óskað.

F.h. Samtaka atvinnulífsins

Áni Grétar Finnsson

F.h. Samtaka iðnaðarins

Steinunn Pálmadóttir